

1

Miez de noapte în Lambeth Marsh

Murder (m̥ɜːɪdaɪ) [**crimă, omucidere**], s. Forme: a. 1 morþor, -ur, 3-4 morþre, 3-4, 6 murthre, 4 myrþer, 4-6 murthir, morthier, 5 sc. murthour, murthyr, 5-6 murthur, 6 mwrther, sc. morthour, 4-9 (acum *dial.* și *ist.* sau *arh.*) murther; β. 3-5 murdre, 4-5 moerdre, 4-6 mordre, 5 moordre, 6 murdur, mourdre, 6- murder. [engl. v. *morðor* s.n. (cu pl. formei m. *morþras*) = got. *maurþr* s.n.: -teut. v. **murþro^m*: -pre-teut. **mrtro-m*, răd. f. **mer-:mor-:mr-* a muri, de unde lat. *morī* a muri, *mors* (*morti-*) moarte, gr. *μортός, βροτός*, mortal, sanscr. *mṛ* a muri, *mará* m., *mṛti* f., moarte, *márta* mortal, sl. v. *mĭřěti*, lituan. *mirti* a muri, gal. *marw*, irl. *marþ* mort.

Cuvântul nu a fost găsit în nicio limbă teut., ci în engl. și gotică, dar este evident că a existat în limbile germanice occidentale, precum și faptul că este sursa fr. v. *murdre*, *murtre* (fr. mod. *meurtre*) și a lat. med. *mordrum*, *murdrum*, iar germ. sup. v. avea derivativul *murdrun* MURDER v. Toate limbile teut., cu excepția gotice, aveau un cuvânt sinonim din aceeași rădăcină și cu sufix diferit: engl. v. *morð* s.n., s.m. (MURTH'), sc. v. *morð* s.n., friz. v. *morth*, *mord* s.n., ol. med. *mort*, *mord* s.n. (ol. *moord*), germ. sup. v. *mord* (germ. sup. med. *mort*, germ. mod. *mord*), norv. v. *morð* s.n.: -teut. v. **murþo-*: -pre-teut. **mrto-*.

Schimbarea originalului *ð* în *d* (contrar tendinței generale de a schimba *d* în *ð* înainte de *r* silabic) s-a datorat probabil influenței fr. v. *murdre*, *moerdre* și a *murdrum*, latina folosită în contexte juridice.]

1. Cea mai odioasă formă de omor; un astfel de caz. În *Dreptul englez* (dar și sc. și am.) este definită dreptuciderea

Profesorul și nebunul

ilegală a unei ființe umane cu intenție criminală premeditată; adeseori, mai explicit, *omor cu premeditare*.

În engl. v. cuvântul ar putea fi aplicat oricărei forme de omucidere condamnată cu tărie (a avut și sensurile de „mare ticăloșie“, „rană mortală“, „supliciu“). Totuși, strict vorbind, denotă o crimă *ascunsă*, care în antichitatea germanică era singura considerată a fi crimă (în sensul modern), omuciderea pe față fiind văzută ca o greșeală la nivel personal ce necesita răzbunare prin vărsare de sânge sau despăgubire. Chiar și în vremea lui Eduard I, Britton explică fr. v. *murdre* doar ca omucidere criminală în care atât făptuitorul, cât și victima nu sunt identificate. „Intenția criminală premeditată“, care intră în definiția legală a crimei, nu permite (așa cum este interpretată acum) o definiție sumară. O persoană ar putea fi vinovată de „omucidere intenționată/omor calificat“ chiar dacă nu a urmărit să producă moartea victimei, ca atunci când moartea a rezultat în urma unui act ilegal despre care autorul știa că este posibil să ducă la moartea cuiva sau în urma unor răni provocate pentru a facilita săvârșirea anumitor infracțiuni. Pentru comiterea crimei este esențial ca făptuitorul să aibă discernământ și (în Anglia, dar nu și în Scoția) ca moartea să se producă neapărat în decurs de un an și o zi după consumarea actului care se presupune că a provocat-o. În dreptul britanic, în cazul crimei nu sunt recunoscute grade de vinovăție; în Statele Unite, legea face distincția între „crimă de gradul întâi“ (când nu există circumstanțe atenuante) și „crimă de gradul al doilea“.*

---

* **Murder** (m̥:rd̥a), *sb.* Forms: a. 1 morþor, -ur, 3-4 morþre, 3-4, 6 murthre, 4 myrþer, 4-6 murthir, morthir, 5 Sc. murthour, murthyr, 5-6 murthur, 6 mwrther, Sc. morthour, 4-9 (now *dial.* and *Hist.* or *arch.*) murther; ß. 3-5 murdre, 4-5 moerdre, 4-6 mordre, 5 moordre, 6 murdur, mourdre, 6- murder. [OE. *morðor* neut. (with pl. of masc. form *morþras*) = Goth. *maurþr* neut.-OTeut. *murþro^m:-pre-Teut. *mrtro-*m*, f. root *mer:-*mor*:-*mr*- to die, whence L. *morī* to die, *mors* (*morti*-) death, Gr. *μορτός*, *βροτός*, mortal, Skr. *mṛ* to die, *mará* masc., *mṛti* fem., death, *márta* mortal, OSl. *mǐrěti*, Lith. *mirti* to die, Welsh *marw*, Irish *marb* dead.

The word has not been found in any Teut. lang. but Eng. and Gothic, but that it existed in continental WGer. is evident, as it is the source of OF. *murdre*, *murtre* (mod. F. *meurtre*) and of med. L. *mordrum*, *murdrum*,

***

În Londra victoriană focurile de armă erau un eveniment rar întâlnit, chiar și într-un loc atât de rău famat și cu o rată ridicată a criminalității ca Lambeth Marsh. Mlaștina era o zonă sinistră, o învălmășeală de mahalale și de locuri ale pierzaniei întunecate și amenințătoare pe malul Tamisei, până dincolo de Westminster. Puțini dintre londonezii respectabili s-ar fi încumetat să se aventureze prin locurile acelea. Era o parte extrem de violentă a orașului. Tâlharii își făceau veacul

---

and OHG. had the derivative *murdren* MURDER v. All the Teut. langs. exc. Gothic possessed a synonymous word from the same root with different suffix: OE. *morð* neut., masc. (MURTH¹), OS. *morð* neut., OFris. *morth*, *mord* neut., MDu. *mort*, *mord* neut. (Du. *moord*), OHG. *mord* (MHG. *mort*, mod. G. *mord*), ON. *morð* neut.: -OTeut. **murþo-*: -pre-Teut. **mrto-*.

The change of original *ð* into *d* (contrary to the general tendency to change *d* into *ð* before syllabic *r*) was prob. due to the influence of the AF. *murdre*, *moerdre* and the Law Latin *murdrum*.]

1. The most heinous kind of criminal homicide; also, an instance of this. In *English* (also *Sc.* and *U.S.*) *Law*, defined as the unlawful killing of a human being with malice aforethought; often more explicitly *wilful murder*.

In OE. the word could be applied to any homicide that was strongly reprobated (it had also the senses „great wickedness“, „deadly injury“, „torment“). More strictly, however, it denoted *secret* murder, which in Germanic antiquity was alone regarded as (in the modern sense) a crime, open homicide being considered a private wrong calling for blood-revenge or compensation. Even under Edward I, Britton explains the AF. *murdre* only as felonious homicide of which both the perpetrator and the victim are unidentified. The „malice aforethought“ which enters into the legal definition of murder, does not (as now interpreted) admit of any summary definition. A person may even be guilty of „wilful murder“ without intending the death of the victim, as when death results from an unlawful act which the doer knew to be likely to cause the death of some one, or from injuries inflicted to facilitate the commission of certain offences. It is essential to „murder“ that the perpetrator be of sound mind, and (in England, though not in Scotland) that death should ensue within a year and a day after the act presumed to have caused it. In British law no degrees of guilt are recognized in murder; in the U.S. the law distinguishes „murder in the first degree“ (where there are no mitigating circumstances) and „murder in the second degree“.

prin Lambeth, unde la un moment dat izbucnise un val de omoruri prin strangulare, iar fiecare loc aglomerat era înțesat de cei mai vicleni hoți de buzunare. Fagin, Bill Sikes și Oliver Twist s-ar fi simțit în largul lor în victorianul Lambeth: aceasta era varianta exagerată a Londrei lui Dickens.

Însă pe-acolo nu erau bărbați cu pistoale. Ideea de criminal înarmat nu prea era asociată cu zona Lambeth din vremea prim-ministrului Gladstone, cu atât mai puțin cu imensitatea metropolitană a Londrei. Armele de foc erau scumpe, grele, dificil de folosit și de ascuns. Mai mult decât atât, la fel ca în zilele noastre, folosirea unei arme de foc în comiterea unei crime reprezenta într-un fel un act cât se poate de nebritanic, o raritate. „Din fericire“, declara cu trufie un articol de fond din săptămânalul care apărea în Lambeth, „în această țară nu avem nicio experiență în ceea ce privește infracțiunea de «împușcare», atât de răspândită în Statele Unite“.

Astfel încât, atunci când în dimineața zilei de sâmbătă, 17 februarie 1872, puțin după ora două, sub lumina lunii, au răsunat trei focuri de revolver, zgomotul a fost de neimaginat, nemaiauzit și șocant. Cele trei pocnituri (sau poate patru) au fost puternice – foarte puternice –, răsunând prin aerul ceșos, rece și umed al nopții. Au fost auzite – și, având în vedere raritatea lor, recunoscute doar întâmplător – de un polițist tânăr și foarte vigilent pe nume Henry Tarrant, pe atunci detașat la Divizia L a Poliției din Southwark.

Ceasul tocmai bătuse de ora două, menționa el mai târziu în notițe; își îndeplinea cu apatia obișnuită îndatoririle specifice turei de noapte, pășea încet pe sub arcele viaductului de lângă gara Waterloo, verifica încuietorile magazinelor, blestemând în același timp frigul ce-i pătrundea în oase.

Când a auzit împușcăturile, Tarrant și-a scos fluierul și a început să sufle în el, încercând să-și alerteze colegii care (spera el) ar fi putut patrula prin apropiere, apoi a luat-o la fugă. În câteva secunde străbătuse labirintul de alei jalnice și alunecoase care alcătuiau ceea ce pe-atunci încă se mai putea

numi sat și ieșise în Belvedere Road, o cale largă de acces de pe malul apei, de unde era sigur că se auziseră zgomotele.

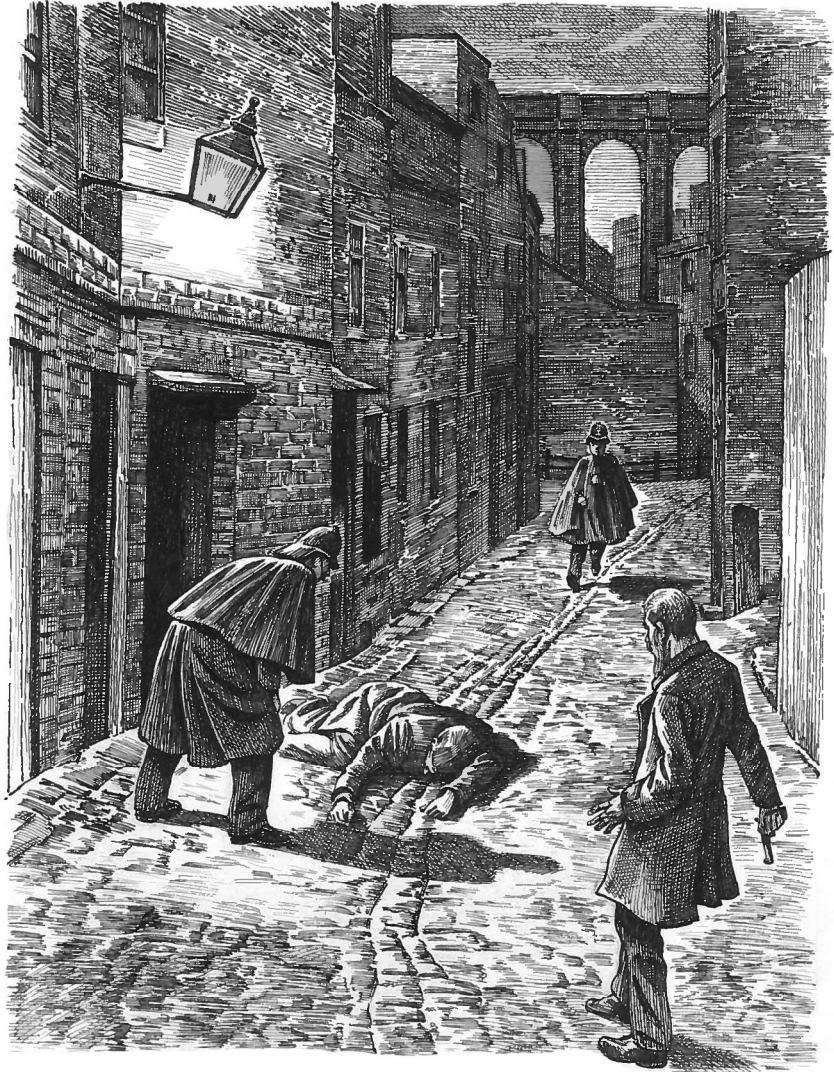
Un alt polițist, Henry Burton, care auzise sunetul pătrunzător al fluierului, la fel și un al treilea, William Ward, se năpustiră spre locul respectiv. Potrivit declarațiilor lui Burton, s-a repezit în direcția sunetului și a dat peste colegul său, Tarrant, care în clipa aceea reținea un bărbat ca și cum ar fi avut de gând să-l aresteze.

— Repede! strigă Tarrant. Ieșiți la drum! A fost împușcat un bărbat!

Burton și Ward se grăbiră spre Belvedere Road și peste câteva secunde dădură peste trupul nemișcat al unui om în agonie. Îngenunchează, iar câțiva observatori ai scenei au declarat că și-au aruncat căștile și mănușile și s-au aplecat asupra victimei.

Sângele curgea pe pavaj, marcând un loc care, luni la rând după aceea, avea să fie descris de către ziarele londoneze mai înclinate spre dramatism ca fiind locul unei CRIME ATROCE, al unui EVENIMENT CUMPLIT, al unei ÎNTÂMPLĂRI ÎNGROZITOARE, al unui OMOR TICĂLOS.

Era *Tragedia din Lambeth* – așa au decis în cele din urmă ziarele să numească această întâmplare, ca și cum simpla existență a zonei Lambeth nu era o tragedie în sine. Totuși, acesta a fost un eveniment destul de neobișnuit chiar și pentru standardele scăzute ale locuitorilor din acest teritoriu mlăștinos. Căci, deși locul unde a avut loc crima fusese, de-a lungul anilor, martorul multor evenimente ciudate, de genul celor istorisite cu nesaț în romanele de duzină, această dramă avea să declanșeze o serie de urmări fără precedent. Chiar dacă unele aspecte ale acestei crime și consecințele sale se vor dovedi de o tristețe aproape de necrezut, veți vedea că nu toate vor fi marcate de tragism. Ba dimpotrivă.

***

Chiar și în prezent, Lambeth este o zonă deosebit de neplăcută a capitalei britanice, fiind înghesuită între marele evantai de drumuri și căi ferate care-i poartă pe navetiști între centrul orașului și comitatele din sud. În zilele noastre, acolo se află Royal Festival Hall și South Bank Centre, construite pe locul bâlciurilor din 1951, care reprezentaseră o formă de divertisment organizată pentru a ridica moralul londonezilor săraci și afectați de raționalizări. Altminteri, este un loc câtuși de puțin atrăgător, lipsit de personalitate: cu șiruri de clădiri ca niște închisori ce adăpostesc ministere mai puțin importante, sediul unei companii petroliere în jurul căruia vânturile hibernale șuieră amar, câteva puburi amărâte și chioșcuri de ziare. Se mai adaugă și prezența mohorâtă a Gării Waterloo, extinsă în ultima vreme pentru a include și terminalul folosit de trenurile expres pentru Tunelul Canalului Mânecii, care exercită asupra întregului cartier o atracție posomorâtă.

Șefii de odinioară ai căilor ferate nu s-au deranjat să construiască la Waterloo un hotel grandios de gară, deși au ridicat monstruoase structuri de lux în celelalte gări londoneze, cum ar fi în Victoria și Paddington, chiar și în St. Pancras și King's Cross. Lambeth a fost multă vreme una dintre cele mai respingătoare părți ale Londrei; până nu demult, înainte de construirea Royal Festival Hall, nimeni nu voia cu niciun chip să zăbovească în zonă, fie că e vorba despre cineva din epoca victoriană care călătorea cu trenul ce făcea legătura cu portul sau despre cineva din zilele noastre, pornind la drum din cine știe ce motiv. Zona se dezvoltă treptat, însă reputația acestei părți a Londrei rămâne o prezență constantă.

Cu o sută de ani în urmă era un loc cu adevărat jalnic. Și atunci era o zonă joasă, mlăștinoasă și neșanată, o învălmășeală mocirloasă de cărări pe unde un pârâiaș numit Neckinger se scurgea în Tamisa. Pământul se afla în proprietatea comună a arhiepiscopului de Canterbury și a ducelui de Cornwall, oameni îndeajuns de bogați, care nu și-au bătut

capul nicicând să dezvolte ținutul, așa cum au făcut seniorii londonezi Grosvenor, Bedford, Devonshire, care au construit piețe, conace și terase pe malul opus al fluviului.

Așadar, era mai degrabă un loc cu depozite, cu barăci închiriate și rânduri mizere de case șubrede. Erau fabrici de cremă de ghete (ca aceea în care a lucrat tânărul Charles Dickens), săpunării, mici firme de vopsitorie sau de ardere a varului și tăbăcării, unde, pentru a închide pielea la culoare, pielarii foloseau o substanță cunoscută sub numele de „pure“, care era adunată de pe străzi în fiecare seară de cei mai mizerabili dintre nevoiașii din partea locului – „pure“ fiind un termen victorian pentru excremente de câine.

Un miros dezgustător de drojdie și hamei se întindea peste oraș, emanat de coșurile mării fabrici de bere Red Lion, de pe Belvedere Road, la nord de Podul Hungerford. Acest pod era un simbol a tot ceea ce reprezenta întreaga mlaștină: căile ferate, înălțate deasupra mlaștinilor, pe viaducte pe care trenurile (inclusiv cele ale London Necropolis Railway, construite pentru a duce cadavrele în cimitirele din suburbiile din Woking) pufăiau și pufneau și de-a lungul cărora mii de vagoane se deplasau hurducându-se cu un zgomot îngrozitor. Mai toți considerau Lambeth drept una dintre cele mai zgomotoase și mai împruțite zone ale unei capitale care avea deja o reputație sumbră din cauza vacarmului și a mizeriei.

În mod întâmplător, Lambeth Marsh nu se afla nici în jurisdicția Londrei, nici în cea a Westminsterului. Din punct de vedere administrativ, cel puțin până în 1888, a ținut de comitatul Surrey, ceea ce însemna că legile relativ stricte care se aplicau cetățenilor capitalei nu erau valabile pentru cei care se aventurau, venind pe unul dintre noile poduri, cum ar fi Waterloo, Blackfriars, Westminster sau Hungerford, în furnicarul din Lambeth. În felul acesta, satul a devenit repede cunoscut ca un loc al orgiilor și al pierzaniei; un loc unde abundau tavernele, bordelurile și teatrele obscene și unde un

bărbat putea găsi tot felul de distracții (și o varietate de boli) doar pentru câțiva penny.

Dacă voiai să vezi o piesă care ar fi fost respinsă de cenzorii din Londra, să bei absint la primele ore ale dimineții, să cumperi cele mai căutate noi producții pornografice aduse ilegal de la Paris sau să faci rost de o fată de orice vârstă fără să-ți faci griji că te-ai putea trezi cu vreun polițist sau cu părinții ei pe urmele tale – te duceai „în Surreyside“, cum se spunea, adică în Lambeth.

***

Dar, la fel cum se întâmpla în majoritatea mahalalelor, prețurile mici au atras și oameni respectabili care voiau să trăiască și să lucreze acolo, iar George Merrett se pare că fusese unul dintre ei. Era fochist la fabrica de bere Red Lion; lucra acolo de opt ani, angajat în echipa care se ocupa de întreținerea focurilor, menținând zi și noapte cuvele încinse pentru malțificarea orzului. Avea 34 de ani și locuia în zonă, la Cornwall Cottages numărul 24, pe Cornwall Road.

Ca mulți tineri muncitori din Londra victoriană, George Merrett venise de la țară, la fel și soția lui, Eliza. El era dintr-un sat din Wiltshire, iar ea din Gloucestershire. Amândoi lucraseră în agricultură și, în lipsa protecției sindicale și a solidarității semenilor, primiseră sume ridicole pentru munci umiltoare făcute pentru niște stăpâni neîndurători. Se întâlniseră la o expoziție de produse agricole din Cotswolds și-și făgăduiseră să plece împreună la Londra, aflată la doar două ore distanță de Swindon cu noul tren expres, pentru a profita de nenumăratele posibilități oferite de capitală. Mai întâi s-au mutat în nordul Londrei, unde, în 1860, s-a născut Clare, prima lor fiică, apoi s-au mutat în centrul orașului. În cele din urmă, în 1867, odată cu creșterea costurilor și a numărului membrilor familiei și cum nu prea se mai găseau munci manuale, au ajuns în apropierea fabricii de bere, în cocina fremătătoare din Lambeth.